

امارت اسلامی افغانستان

وزارت ارشاد، حج و اوقاف

ریاست ارشاد و انسجام مساجد

موضوع خطابت روز جمعه

و تقریر و بیان تحریر شده که به تمام خطباء مرکز و ولایات

به هر دو زبان ملی کشور (دري و پشتو) ارسال میگردد

۲۷ / محرم الحرام / ۱۴۴۵ هـ، ق موافق ۱۲ / اسد / ۱۴۰۳ هـ، ش

بیان عادات و خصلت های بد منافقین در شریعت اسلام

الحمد لله الحليم الغفار، العزيز الجبار، والصلاة والسلام على النبي المختار، وآله وصحبه ما تعاقب الليل والنهار. أما بعد: قال الله سبحانه وتعالى: (إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا * إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا * مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَأَمْتَّتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا). النساء: (۱۴۷)

شریعت اسلام مردم را به سه گروه تقسیم کرده است، اول مؤمنان خالص؛ که به ظاهر و باطن به الله تعالی ایمان آورده اند.

دوم: کفار خالص؛ که در ظاهر و باطن کافر اند، دشمن الله و مؤمنین اند. گروه سوم: منافقین؛ که به ظاهر دعوی اسلام میکنند اما در باطن کفر را پنهان میدارند.

الله تعالی در اول سوره البقره این سه گروه را معرفی نموده است، مؤمنین خالص را در سه آیت ذکر و صفات پنجگانه ایشان را بیان کرده است. و کفار خالص را در دو آیت بیان کرده است. و از کفار خالص چند صفات محدود؛ عادات و خصلت های بد ایشان را ذکر کرده است. صفات و خصلت های بد منافقین را در دوازده آیت ذکر نموده است، زیرا که شناخت منافق مشکل و سخت است و شناخت اینها به اساس خصلت ها و عادات بد ایشان صورت میگیرد. برای مسلمانان و جامعه اسلامی از طرف منافقین ضرر های زیادی متوجه است، فتنه، فریب و دسیسه های منافقین برای مسلمانان و اسلام ویران کننده است نسبت به کافر علنی، زیرا این منافقان اند که در صفوف مسلمانها ایستاده اند و دعوی اسلام را میکنند و هدایات اسلام را از نزدیک میشوند و در مجلس پیامبر صلی الله علیه و سلم حضور دارند، احادیث و رهنمائی های پیامبر صلی الله علیه و سلم را میشوند، منافقین در زمان پیامبر علیه السلام شاهد نزول وحی بودند و اعجاز قرآن کریم را به چشم سر می دیدند، با وجود آن منافقین در برابر اسلام و مسلمانان از داخل صف دشمنی میکردند و برای از بین بردن مسلمانان لحظه ای آرام نمی نشستند.

نقصان و ضرر آن دشمن بیشتر است که علنی در صف تو قرار داشته باشد و از برای حمایت تو، تو را اطمینان میدهد اما در خفاء هلاکت و تباهی تو را میخواهد، زد دست همین منافقین قلعه های بی شمار اسلام ویران شد، و بیشتر مسلمانان شهید شدند، دسیسه های بی شمار از برای مسلمانان صورت گرفت و از دست منافقین اختلافات در بین مسلمانها به وجود آمد به اساس تخریب منافقین مؤمنان ضعیف الایمان در امتحانات مختلف واقع شدند.

چونکه خطرات منافقین در مقابل اسلام و مسلمانها زیاد خطرناک و تباه کننده است، الله جل جلاله از برای ایشان در جهنم سخت ترین طبقه را برای ایشان مقرر کرده است که آن طبقه آخر جهنم است. الله تعالی فرموده است: (إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي

الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا). النساء: (۱۴۵) ترجمه: شکی نیست که منافقان در طبقه زیرین آتش اند و برای آنها یآوری نخواهی یافت.

الله تعالی از برای منافقین در جهنم پائین ترین طبقه را بخاطر این تعیین کرده است که کفر اینها بسیار خطرناک بوده و خطر اینها به اسلام بسیار زیاد است؛ زیرا که اینها در بین مسلمانها سکونت میکنند و شاهد آن معجزات رسالت اند که سائر کفار به آن اندازه آنرا نمی بینند و منافقین به صحت و حقانیت اسلام آنقدر آشنائی دارند که سائر کفار از آن خبر ندارند؛

وقتی که اینها با وجود مشاهده دلائل و علم به کفر خود استوار اند و در مقابل مسلمانها و اسلام فعالیت میکنند، بنهائ کفر اینها نسبت به سائر کفار غلیظ است و در دلهای ایشان خباثت نهفته است و دشمنی اینها با خدا و رسول و مؤمنین بسیار زیاد است نسبت به آن کفاریکه از مسلمانها دور در دشمنی قرار دارند.

آیا این منافقین بد تنها در زمان رسول الله صلی الله علیه وسلم بودند؟ ویا اینکه فعلاً هم وجود دارند. ومانند آنها عادات و خصلت های دارند و کارهای ویران کننده را انجام میدهند؟

بلی! در هر زمانه و در هر جا منافقین موجود اند و هیچ وقت و هیچ جا از منافقین خالی نمی باشد و سلسله اینها تا روز قیامت جاری است. کدام عادات و خصلت های بدی که منافقین در زمان رسول الله علیه وسلم داشتند منافقین این زمانه هم آنها را دارا اند و کدام دشمنیکه منافقین در زمان رسول الله صلی الله علیه وسلم با اسلام و مسلمانها داشتند، امروز هم منافقین مانند منافقان گذشته دشمنی دارند.

البته در نصوص شریعت اسلام صفات و خصلتهای بد منافقین ذکر شده است، آن در باره دو نوع منافقین آمده است که یکی آنرا منافق عقیدتی گفته میشود و منافق عقیدوی آن شخصی را گفته میشود که به زبان مسلمان است و در قلب خود کافر. و دیگر منافق عملی است، منافق عملی آن شخصی را گفته میشود که در حقیقت مسلمان است اما خصلت های بد منافقین در او وجود دارد که اینچنین شخص را منافق عملی گفته میشود. و این نوع اشخاص با وجود خصلت های بد منافقین کافرگفته نمیشود اما موجودیت این خصلت ها گناه کبیره است و خطر زائل شدن ایمان شخص میباشد.

صحابه کرام و بزرگان دین از منافق عملی زیاد هراس داشتند. در یک روایت آمده است: وَقَالَ إِبْرَاهِيمُ التَّمِيمِيُّ مَا عَرَضْتُ قَوْلِي عَلَى عَمَلِي إِلَّا خَشِيتُ أَنْ أَكُونَ مُكْذِبًا وَقَالَ ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ أَدْرَكْتُ ثَلَاثِينَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّهُمْ يَخَافُ النِّفَاقَ عَلَى نَفْسِهِ). صحيح البخاري ت (۱/ ۵۱)

امام ابراهیم تیمی صحابی جلیل القدر فرمودند: من پیش نکرده ام قول خود را به عمل خود مگر اینکه می ترسیدم که دروغ گو نباشم. ابن ابی ملیکه تابعی میگوید که سی تن از اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم را پیدا کردم که آنها از نفاق عملی در نفس خود میترسیدند.

از امام حسن بصری رحمه الله روایت است او میگوید: (مَا خَافَهُ إِلَّا الْمُؤْمِنُ ، وَلَا أَمَنَهُ إِلَّا مُنَافِقٌ). شرح صحيح البخاری - لابن بطال (۱/ ۱۰۸) نمی ترسد از نفاق مگر مسلمان وایمن نمی باشد از نفاق مگر منافق.

صحابه کرام از نفاق می ترسیدند که الله تعالی میفرماید: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ). الصف: (۲) ترجمه: ای مؤمنان چرا میگوئید آنچه را که انجام نمی دهید.

خصلت ها و عادات بد منافقین در شریعت زیاد ذکر شده است که بعضی آنها قرار ذیل است:

۱- الله تعالی میفرماید: که در قلب های منافقین مرض است (فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ) البقرة: (۱۰)

ترجمه: - در دلهای ایشان بیماری است و الله بیماری ایشان را افزوده است و آنان را به سبب دروغگوئی ایشان عذاب دردناکی است.

مفسرین کرام میگویند: که مراد از این مرض آن شک و شبهاتی که در دل‌های منافقین وجود دارد که قلب‌های آنها را به هلاکت انداخته است و یا مراد از این مرض نفاق و دشمنی با مسلمانان است.

۲- دیگر عادت و خصلت بد منافقین خیانت کردن در امانت است و عده خلافی کردن است و در اثنای صحبت دروغ گفتن که در حدیث شریف آمده است: (عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا وَمَنْ كَانَتْ فِيهِ خِصْلَةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خِصْلَةٌ مِنَ النِّفَاقِ حَتَّى يَدْعَهَا إِذَا أُوْتِمِنَ خَانَ وَإِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ). صحیح البخاری (۱/ ۳۸)

ترجمه:-- از عبدالله بن عمرو بن العاص رضی الله عنه روایت است او میگوید: که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: چهار خصلتی است در کسی که این چهار خصلت موجود باشد او منافق خالص است و در کسیکه یک خصلت موجود باشد پس در او یک خصلت منافقت موجود است تا وقتی که آن خصلت را ترک کند، و وقتی که امین قرار داده شود در امانت خیانت میکند، و وقتی که صحبت کند دروغ میگوید، و وقتی که وعده کند در آن مخالفت میکند و وقتی که با کسی جنگ کند دشنام میدهد.

۳- یکی از خصلت‌ها و عادات بد منافقین این است که با آیات تعالی و مسلمانها مزاح و مسخره میکنند.

(وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِئُونَ). البقرة (۱۴)

ترجمه:-- و هنگامیکه با مومنان ملاقات کنند گویند: ایمان آورده ایم و چون با شیاطین خویش تنها شوند گویند ما با شما ایم. و ما مؤمنان را تمسخر میکنیم.

در آیه دیگری آمده است: (الَّذِينَ يَلْمُزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ). التوبة: (۷۹) ترجمه: و کسانی که بر مؤمنان ثروتمندی صدقات بیشتر می پردازند عیب میگیرند و مؤمنان فقیر را که جز به مقدار توان شان چیزی را نمی یابند پس آنها را مسخره میکنند. الله ایشان را مسخره میکند. و آنها را عذاب دردناکی است.

منافقین زمان رسول الله صلی الله علیه وسلم دو رویه بودند، به یک روی خود با مسلمانها روبرو میشدند و به دیگر روی خود با کفار روبرو میشدند و همچنان آنها دو نوع زبان داشتند به یک زبان با مسلمانان صحبت میکردند و مسلمانان را صفت میکردند و به آنها اظهار همکاری میکردند و به زبان دیگر با کفار صحبت میکردند و به آنها میگفتند که ما بالای آنها یعنی مؤمنین تمسخر میکنیم. و در اصل ما رفقاء و دوستان شما هستیم.

پس مناسب است که مؤمنان از این عادات و خصلت‌های بد خود را حفاظت کنند تا اینکه از نفاق عملی رهائی یابند.

بعضی مردم به آیات تعالی و شعائر الله بی باکی میکنند و به آنها مزاح و مسخره میکنند که این کار بسیار خطرناک است. فقهای کرام میگویند اگر کسی یک آیت را به طور مزاح و مسخره بخواند به این کار کافر میشود. (او سخر بآیه منه کفر) مجمع الأنهر فی شرح ملتقی الأبحر (۲/ ۵۰۷) ترجمه: و یا به آیتی از آیات قرآن کریم تمسخر کند کافر میشود.

۴- از جمله عادات و خصلت‌های دیگر بد منافقین این است که در بین مسلمانان فساد ایجاد میکنند و مسلمانان را باهم به جنگ میان‌ازند.

در آیه مبارک دیگر خصلت بد منافقین اینطور ذکر شده است: (لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا وَلَا أُضْعُوا خِلَالَكُمْ يَبْغُونَكُمْ الْفِتْنَةَ وَفِيكُمْ سَمَاعُونَ لَهُمْ). التوبة: (۴۷) ترجمه: اگر در میان شما به سوی جهاد بیرون میشدند به شما جز فساد چیزی را نمی افزودند و البته سعی می ورزیدند تا در میان شما دشمنی و تفرقه ایجاد کنند، پیوسته خواهان فتنه و فساد در میان شما هستند و در بین شما افراد ضعیف‌الایمانی هستند که سخنان آنها را میشنوند.

عادت بد منافقین این است که در بین مردم تفرقه ایجاد میکنند و مسلمانان را باهم به جنگ می اندازند بجای اینکه در بین دو نفر خیرخواهی کنند کوشش میکنند در بین ایشان دشمنی را ایجاد کنند.

فساد ایجاد کردن در بین مردم و سخن یکی را بر دیگر بردن تا اینکه به هم به جنگ بیفتند گناه بزرگ است. در حدیث شریف آمده است: عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ حُذَيْفَةَ أَنَّهُ بَلَغَهُ أَنَّ رَجُلًا يَتِمُّ الْحَدِيثَ فَقَالَ حُذَيْفَةُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ «لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ نَمَامٌ». صحیح مسلم (۱/ ۷۰)

ترجمه:- از ابو وائل روایت است او از حضرت حذیفه بن الیمان رضی الله عنه روایت را نقل میکند شخصی بود که سخن را از یکی بر دیگری انتقال میداد، حذیفه رضی الله عنه میفرماید: که من از رسول الله صلی الله علیه سلم شنیدم که فرمودند: به جنت داخل نمی شود شخص سخن چین.

۵- فیصله کردن به غیر از کتاب الله و سنت رسول الله. دیگر عادت بد منافقین این بود که به کتاب الله و سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم فیصله نمی کردند بلکه فیصله های خود را به طاغوت میکردند. اگر شخص منافق را طلب کنی بیایید که به وحی فیصله کنیم از آن فرار میکند بلکه میگوید ما به شریعت فیصله نمی کنیم بلکه به قوانین وضعی و یا به نزد فلانی شخص فیصله میکنیم.

در حالیکه باید تمام فیصله ها به شریعت اسلام صورت گیرد و در مقابل شریعت سائر قوانین و اشخاص حیثیت طاغوت را دارند. الله تعالی در باره این خصلت بد منافقین میفرماید: (الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا أَنْزَلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ). النساء: (۶۰)

ترجمه:- آیا ندیدی به سوی آنانیکه می پندارند به آنچه به سوی تو فرو فرستاده شده است. و آنچه پیش از تو فرو فرستاده شده است ایمان دارند و میخواهند که داوری قضایای خویش را به سوی طاغوت ببرند در حالیکه دستور داده شده اند که به طاغوت کافر شوند.

۶- یکی از عادات بد منافقین این است که ایشان به اسلام استقامت ندارند و در بین کفر و اسلام متزلزل مذبذب اند. و در بین اسلام و کفر مبارزه دوام دارد و در این مبارزه کامیابی گاهی از برای مؤمنین است

و گاهی از برای کفار (الحرب سجال) مکر و فریب منافقین هم انتها ندارد و قتیکه منافقین ببینند غلبه و کامیابی از برای مؤمنین است اینها میگویند ما با شما هستیم و قتیکه ببینند که کفار غالب اند اینها در این وقت طرفدار کفار میشوند. در حالیکه مسلمان باید طرفدار حق و اسلام باشد در حالت خوشی و در حالت سختی در حالت پیروزی و در حالت ناکامی که این را استقامت و ثبات گفته میشود و این ثبات و استقامت در منافقان وجود ندارد. الله تعالی حالت منافقین را اینطور بیان میکند: (مُذَبِّبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى هَؤُلَاءِ). النساء: (۱۴۳) ترجمه: در میان این و آن متردد اند نه به این گروه متمایل اند و نه به آن گروه.

در آیه دیگری حالت اینها اینطور بیان شده است: (الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعُكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا). النساء: (۱۴۱) ترجمه: منافقان آنانی اند که پیوسته در انتظار احوال شمایند اگر از جانب الله فتح و پیروزی نصیب شما گردد گویند آیا ما با شما نبودیم و اگر بهره ای از پیروزی نصیب کافران گردد گویند آیا با همکاری مؤمنان بر شما غالب نبودیم آیا شمارا از غلبه مؤمنان حفاظت نکردیم، پس الله در روز قیامت در میان شما داوری خواهد نمود. و هر گز الله برای کافران راه تسلط همه جانبه را بر مؤمنان نخواهد گرداند.

در حدیث شریف خصلت منافقین اینطور بیان شده است: عَنْ ابْنِ عَمْرٍو عَنِ النَّبِيِّ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- قَالَ «مَثَلُ الْمُنَافِقِ كَمَثَلِ الشَّاةِ الْعَائِرَةِ بَيْنَ الْغَنَمَيْنِ تَعِيرُ إِلَى هَذِهِ مَرَّةً وَإِلَى هَذِهِ مَرَّةً». صحیح مسلم (۸/ ۱۲۴)

ترجمه:- مثال منافق مانند آن گوسفندی است که در بین دو قوچ میگردد یعنی متحیر است که به کدام یک یکجا شود یکبار به این رمه می آید و بار دیگر به رمه دیگر میرود.

۷- منافقین عزت را نزد کفار جستجو میکنند و مسلمانان عزت را نزد خدا و رسول او می بینند.

اگر به منافقین این زمانه نظر بکنیم اینها هم مانند منافقین زمان رسول الله صلی الله علیه وسلم اند و عزت خود را در دوستی و رفاقت با کفار میدانند و تابع سخنان آنها اند و به حق از این جهت عمل نمی کنند که گویا کفار خفه نشوند، فعلاً در فلسطین بالای مسلمانان اینطور وحشت و بربریت روان است که هیچ وجدان انسانی آنرا تحمل نمی کند و کفار جهان همه از آن ظلم و بربریت حمایت میکنند. مسلمانان منافق صفت از اینجهت آواز حق را بلند نمی کنند که کفار آزرده نشوند.

الله جل جلاله این خصلت منافقین را اینطور بیان کرده است: (بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا. الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَلِيَّتُهُمْ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةُ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا). النساء: (۱۳۸-۱۳۹)
ترجمه:-- منافقان را مژده ده به اینکه آنها را عذاب دردناک است آنانی اند که جز مؤمنان کافران دوست بر میگزینند آیا از نزد آنها عزت میخواهند، پس یقیناً عزت همگی از آن الله است.

۸- دیگر خصلت منافقین این است که ایشان در زمین فساد را گسترش میدهند ولی دعوی ایشان این است که ما کارهای اصلاحی و خیرخواهی میکنیم. منافقین در جامعه همیشه مردم را به هر نوع اخلاق بد دعوت میدهند و هر نوع عادت ذلیل و رزایل را در جامعه رایج میکنند و هر نوع شر و فساد را گسترش میدهند؛ و اگر برایشان گفته شود که این فساد را انجام ندهید آنها در جواب میگویند که ما در جامعه کارهای خیر و اصلاح را انجام میدهیم. یعنی اینها بدترین مخلوق اند که موازین و ارزش های اخلاقی را خلط کرده اند. شر و فساد را خیر و اصلاح میگویند مانند: منافقین این زمانه. الله تعالی در باره این خصلت بد ایشان میفرماید: (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ. أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ) البقرة: (۱۲)

ترجمه:-- و هنگامیکه به ایشان گفته شود در زمین فساد نکنید گویند ما جز اصلاح کار نیستیم آگاه باش ایشان فسادپیشه گان اند ولیکن آگاه نمی شوند.

الله جل جلاله صفات اینها را برای ما بخاطر این بیان کرده است که اصلی فساد پیشه گان این منافقین اند و دشمنان اصلی شما هم منافقان اند. خود را از آنها حفاظت کنید. الله تعالی میفرماید: (هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرهُمْ قَاتِلْهُمْ اللَّهُ أُنَى يُؤَفِّكُونَ). المنافقون: (۴)

ترجمه:-- آنها دشمنان واقعی هستند پس از آنها بر حذر باش الله آنها را لعنت کند چگونه از حق برگردانده میشوند.

۹- دوستی با کفار، دیگر خصلت بد منافقین است که اینها با کفار دوستی میکنند و با آنها با محبت و صمیمیت رفتار میکنند و به اساس دوستی از آنها تقلید میکنند، قوانین آنها را مراعات میکنند، لباس و فرهنگ آنان را خوش میکنند و مسلمانان در نظر ایشان سبک معلوم میشود. و به ارزشهای اسلامی می شرمند، الله تعالی این خصلت ایشان را به ما اینطور بیان کرده و میفرماید: (بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا. الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَلِيَّتُهُمْ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةُ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا). النساء: (۱۳۹)

۱۰- جهاد را بد شمرند، دیگر خصلت و عادت بد منافقین این است که اینها در راه الله تعالی جهاد کردن را بد می شمارند و خود شان هم جهاد نمی کنند و به دیگران هم میگویند هوا بسیار گرم است به جهاد نروید که می میرید و جهاد را فتنه میگویند: الله تعالی از این عادت بد ایشان پرده برداشته و میفرماید: (فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ). التوبة: (۸۱)

ترجمه:-- بازماندگان منافق از غزوه تبوک به نشستن شان برخلاف پیامبر شادمان شدند و بد پنداشتند که به مالها و جانهای خویش در راه الله جهاد کنند و یکدیگر را گفتند که در گرمی بیرون نشوید بگو آتش دوزخ از این هم سخت گرمتر است اگر بفهمید. در یک آیه دیگر آمده است: (وَمِنْهُمْ مَن يَقُولُ أُنْذِرْنِي وَلَا تَفْتِنْنِي أَلَا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ). التوبة: (۴۹)

ترجمه:- و بعضی آنها میگویند به من اجازه ده تا (در غزوه تبوک شرکت نکنم) و مرا دچار فتنه مساز آگاه باشید همین اکنون در فتنه سقوط کرده اند و شکی نیست که جهنم احاطه کننده کافران است.

الله تعالی در آیه دیگر میفرماید: (وَإِذَا أَنْزَلَتْ سُورَةٌ أَنْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أُولُو الطَّوْلِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَاعِدِينَ. رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ) التوبة: (۸۶-۸۷)

ترجمه:- و چون سوره ای نازل کرده شود و در آن دستور باشد که به الله ایمان آورید و به همراهی پیامبرش جهاد کنید ثروتمندان آنها از تو اجازه میخواهند و میگویند ما را بگذار با نشستگان بوده باشیم. راضی شدند که با پس ماندگان باشند و به دلهای ایشان مهر زده شده است پس ایشان نمی فهمند.

۱۱- دیگر خصلت و عادت بد منافقین است که ایشان در جامعه آوازه های بدی را پخش میکنند و خبر شکست مسلمانان را نشر میکنند و هر روز بر علیه مسلمانان تبلیغات میکنند. الله تعالی فرموده است: (لَنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِبَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا . مَلْعُونِينَ أَيْنَمَا ثَقِفُوا أَخَذُوا وَقَتَّلُوا تَقْتِيلًا). الاحزاب (۵۹-۶۱)

ترجمه:- اگر منافقان و کسانی که در دلهایشان بیماری است و کسانی که در مدینه اخبار دروغ و شایعات بی اساس را پخش میکنند از این کارهای بد خود داری نکنند البته تورا بر ایشان تحریک میکنیم باز در جوار تو در این شهر جز مدتی کمی نمیتوانند بمانند. اینها لعنت شده گان اند هر جا که یافته شوند گرفتار شوند و بدون هیچ گونه ترحم کشته شوند.

۱۲- دیگر عادت بد منافقان این است که اینها تکبر و بزرگی میکنند و تکبر انسان را هلاک میکند. الله جل جلاله میفرماید: (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّأُ رُءُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ) المنافقون: (۵)

ترجمه:- چون به آنان گفته شود بیایید تا پیامبر الله برایتان آموزش بخواد سرهای خود را تکان میدهند و ایشان را می بینی که متکبرانه از پذیرفتن گفتار تو روی میگردانند.

۱۳- دیگر عادت و خصلت بد منافقین این است که اینها انتظار میکشند که چه وقت بالای مسلمانان روز بد بیاید و بد خواهی مسلمانان را میکنند. الله تعالی فرموده است: (الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحِذْكُمْ وَنَمُنَعْكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ). النساء: (۱۴۱)

ترجمه:- منافقان آنانی اند که پیوسته در انتظار احوال شمایند اگر از جانب الله فتح و پیروزی نصیب شما گردد گویند آیا ما با شما نبودیم و اگر بهره ای از پیروزی نصیب کافران گردد گویند آیا با همکاری مؤمنان بر شما غالب نبودیم آیا شمارا از غلبه مؤمنان حفاظت نکردیم، پس الله در روز قیامت در میان شما داوری خواهد نمود. و هر گز الله برای کافران راه تسلط همه جانبه را بر مؤمنان نخواهد گرداند.

بناء کسیکه بد خواه مؤمنان باشد و ذلت و ناکامی مسلمانان را بخواد او منافق است و باید ایمان واقعی بیاورد.

۱۴- منافقان بی خرد اند ولی آنها مؤمنان را بی خرد میشمارند. و این علامه نفاق است در کسیکه این علامه موجود باشد باید توبه کند. الله جل جلاله فرموده است: (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ). البقرة: (۱۳)

ترجمه:- هنگامیکه به ایشان گفته شود ایمان بیاورید آنگونه که مردمان ایمان آورده اند گویند، آیا ایمان آوریم چنانکه بی خردان ایمان آوردند. آگاه باش ایشان بی خردان اند ولیکن نمی دانند.

۱۵- دیگر عادت و خصلت بد منافقین این است که ایشان گمان میکنند که ما به الله جل جلاله نیرنگ و فریب کردیم. خصلت دیگر ایشان این است که در نماز سستی و تنبلی میکنند. الله جل جلاله میفرماید: (إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا). النساء: (۱۴۲) ترجمه: منافقان

میخواهند الله را فریب دهند درحالیکه به طریق مجازات او آنها را فریب دهنده است و چون به سوی نماز برخیزند به کسالت برمی خیزند و بر مردم می نمایند والله را جز اندکی یاد نمی کنند.

پس کسیکه در نماز سستی میکند باید از این عادت خود داری نماید.

۱۶- دیگر عادت و خصلت بد منافقین این است که ایشان سوگند های به دروغ میخورند و بسیار ترسو اند.

قسم خوردن به دروغ علامه منافقین است ما و شما باید از این کار خود داری کنیم. الله تعالی فرموده است: (وَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمِنْكُمْ وَمَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْرُقُونَ * لَوْ يَجِدُونَ مَلْجَأً أَوْ مَعَارَاتٍ أَوْ مَدْخَلًا لَوَلَّوْا إِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُونَ). التوبة: (۵۷)

ترجمه:- به الله سوگند یاد میکنند که آنها از شما هستند در حالیکه آنها از شما نیستند ولیکن آنها گروه ترسو هستند و اگر پناگاهی یا غار های یا زیر زمینی های را بیابند البته به سوی آن متوجه میشوند در حالیکه میشتابند

۱۷- دیگر عادت بد منافقین این است که ایشان خورسند میشوند که آنها صفت کرده شوند بکار یکه نکرده اند یعنی به ایشان آن کمالاتی منسوب شود که آنها نکرده اند متاسفانه که این عادت امروز هم در بین مسلمانان ضعیف الایمان دیده میشود

در شرایط فعلی بعضی مسلمانهای هستند که القابی با آنها داده میشود که بوی آن هم در آنها وجود ندارد و کارنامه های به آنها منسوب میشود که به طرف آن هم گذر نکرده اند که این علامه ی نفاق است باید مسلمانان از این خود داری کنند در یک حدیث شریف آمده است: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْمُنَافِقِينَ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- كَانُوا إِذَا خَرَجَ النَّبِيُّ -صلى الله عليه وسلم- إِلَى الْعَزْوِ تَخَلَّفُوا عَنْهُ وَفَرَحُوا بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- فَإِذَا قَدِمَ النَّبِيُّ -صلى الله عليه وسلم- اعْتَذَرُوا إِلَيْهِ وَحَلَفُوا وَأَحْبُوا أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَتَنَزَّلَتْ (لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا وَيُجِبُونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبْنَهُمْ بِمَقَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ) [آل عمران: ۱۸۸] صحیح مسلم (۱۲۱/۸) ترجمه:- از ابو سعید خدری رضی الله عنه روایت است او میگوید بعضی مردم از جمله منافقین در زمان نبی علیه السلام این عادت داشتند وقتیکه نبی علیه السلام به غزا بیرون میشدند از نبی علیه السلام تخلف میکردند و به باز نشستن خود خوشحال میبودند وقتیکه نبی علیه السلام از غزا بازگشت میآمد آن منافق عذرهای را پیش میکرد و سوگند ها یاد میکرد و اینرا خوش داشتن که صفت کرده شوند با آنچه که نکرده اند پس این آیت نازل شد: (لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا وَيُجِبُونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبْنَهُمْ بِمَقَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ) [آل عمران: ۱۸۸] ترجمه: گمان مبر آنراکه در برابر کارهای ناشایسته ای که انجام دادن شادمان اند و دوست میدارند که در برابر کارهای نیکی که انجام نداده اند مورد ستایش قرار گیرند پس گمان مبر که آنها از عذاب الهی نجات میابند و آنها را عذاب دردناک است

۱۸- دیگر عادت و خصلت بد منافقین این است که ایشان امر به منکر و منع از نیکی میکنند.

الله تعالی فرموده است: (الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ). التوبة: (۶۷)

ترجمه: مردان و زنان منافق بعضی ایشان از جنس بعضی اند و همه یک گروه اند و آنها یک دیگر را بکار ناپسند دستور میدهند و از کار نیک باز میدارند و دست های خویش را از کارهای خیر می بندند الله را فراموش کردن پس او آنها را فراموشی سپرد و رحمتش را بروی ایشان مسدود ساخت شکی نیست که منافقان فاسقان اند

۱۹- دیگر عادت و خصلت منافق این است که نماز را از وقتش بتأخیر می اندازد و نماز را به جماعت اداء نمیکند.

در یک حدیث شریف آمده : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- يَقُولُ « تِلْكَ صَلَاةُ الْمُنَافِقِ يَجْلِسُ يَرْقُبُ الشَّمْسَ حَتَّى إِذَا كَانَتْ بَيْنَ قَرْنَيْ الشَّيْطَانِ قَامَ فَتَقْرَئَهَا أَرْبَعًا لَا يَذْكُرُ اللَّهَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا ». صحیح مسلم مختصراً (۱۱۰/۲)

ترجمه:- از انس ابن مالک رضی الله عنه روایت است او میگوید من از رسول الله صلی الله علیه وسلم شنیده ام که فرمودن این نماز منافق است که مینشیند و آفتاب را متوجه است تا اینکه آفتاب بین دو شاخ شیطان واقع شود باز بر میخیزد و چهار بار سر بر زمین میزند مانند مرغ الله را یاد نمیکند مگر اندک.

و دریک حدیث شریف دیگر آمده : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَلْقَى اللَّهَ غَدًا مُسْلِمًا فَلْيُحَافِظْ عَلَيَّ هَؤُلَاءِ الصَّلَوَاتِ حَيْثُ يُنَادَى بِهِنَّ... وَلَقَدْ رَأَيْتُنَا وَمَا يَتَخَلَّفُ عَنْهَا إِلَّا مُنَافِقٌ مَعْلُومُ النَّفَاقِ). صحیح مسلم (۲/ ۱۲۴)

ترجمه:- از عبدالله بن مسعود رضی الله عنهما روایت است او میگوید: کسی که به این خوشحال میشود که به الله تعالی ملاقات کند در صبح در حالیکه مسلمان باشد باید آن نماز هارا حفاظت کند که برای آن اذان گفته می شود . به تحقیق ما دیدیم که از ما تخلف نمی کرد یعنی از جماعت ، مگر منافق که نفاق او آشکار بود .

در این دو حدیث صفات منافق عملی ذکر شده است مناسب است که از آن خود داری کنیم .

۲۰- فحش و سخنان ناشایسته گفتن عادت منافق است که بسیار صحبت میکند و سخنان بی فایده میگوید: در حدیث شریف آمده : عَنْ أَبِي أُمَامَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «الْحَيَاءُ وَالْعِيَّةُ شُعْبَتَانِ مِنَ الْإِيمَانِ، وَالْبَدَاءُ وَالْبَيَانُ شُعْبَتَانِ مِنَ النَّفَاقِ»: سنن الترمذی ت شاک (۴/ ۳۷۵)، المستدرک للحاکم (۱/ ۵۱)

ترجمه:- از ابو امامه رضی الله عنه روایت است که پیامبر علیه السلام فرمودند : حیاء و کم صحبت کردن دوشعبه ای از ایمان است فحش گفتن و زیاد صحبت کردن دوشعبه ای از نفاق است .

بناءً از فحش گفتن و از سخنان بی فائده و بدون ضرورت خود داری کنیم .